



**PREZES**  
REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ  
W KATOWICACH

Katowice, 6 maja 2013 r.

Znak: WK-6100/47/4/12/13

**Pan**  
**Damian Bartyla**  
**Prezydent Miasta**  
**Bytom**

**Wystąpienie pokontrolne**

Inspektorzy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach przeprowadzili w dniach od 18 grudnia 2012 r. do dnia 1 marca 2013 r. kontrolę kompleksową gospodarki finansowej Miasta Bytom, za okres od 1 stycznia 2008 r. do 1 marca 2013 r.

Ustalenia kontroli zawarte zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 7 marca 2013 r., którego jeden egzemplarz pozostawiono w jednostce kontrolowanej.

Poniżej przedstawiam poszczególne nieprawidłowości, wskazując wnioski zmierzające do ich usunięcia i usprawnienia badanej działalności oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowe wykonywanie czynności służbowych, stosownie do art. 9 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1113).

**W zakresie zamówień publicznych:**

– *W postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych na roboty budowlane przeprowadzanych w latach 2011 - 2012 w trybie przetargu nieograniczonego podawano w ogłoszeniach o zamówieniu informację o przewidywanych zamówieniach uzupełniających, pomimo braku ustalenia zakresu i wartości przewidywanych zamówień uzupełniających na roboty budowlane na podstawie programu funkcjonalno-użytkowego bądź kosztorysu inwestorskiego.*

*Naruszono tym art. 32 ust. 3 oraz art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 z późn. zm.). Zgodnie z tymi przepisami, jeżeli zamawiający przewiduje udzielenie zamówień uzupełniających, o których mowa w art. 67 ust. 1 pkt 6 i 7 lub art. 134 ust. 6 pkt 3 i 4, przy ustalaniu wartości zamówienia uwzględnia się wartość zamówień uzupełniających. Natomiast zgodnie z art. 33 ust. 1 pkt 1 tej ustawy wartość zamówienia na roboty budowlane ustala się na podstawie kosztorysu inwestorskiego sporządzanego na etapie opracowania dokumentacji projektowej albo na podstawie planowanych kosztów robót budowlanych*

określonych w programie funkcjonalno-użytkowym, jeżeli przedmiotem zamówienia jest wykonanie robót budowlanych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane. Powyższe stwierdzono w postępowaniach o udzielenie następujących zamówień publicznych:

- na zadanie pn. „Przebudowa budynku dawnego Internatu na cele mieszkalne w Bytomiu przy ul. Zielnej 25a”, przeprowadzonym w 2011 r.
- na zadanie pn.: „Modernizacja dachu i elewacji frontowej budynku Szkoły Podstawowej nr 5 w Bytomiu – etap I”, przeprowadzonym w 2012 r.
- na zadanie pn.: „Termomodernizacja budynku Gimnazjum nr 7 w Bytomiu” przeprowadzonym w 2012 r.

W dokumentacji postępowania dla ww. zadań inwestycyjnych wartość przewidywanych zamówień uzupełniających była ustalona procentowo tj. „do wysokości 50%” od wartości zamówienia podstawowego.

Do dnia zakończenia kontroli nie udzielano zamówień uzupełniających do ww. zadań inwestycyjnych.

Przygotowanie procesu inwestycyjnego w tym ustalanie wartości zamówień publicznych należało do pracowników Wydziału Realizacji Inwestycji i Remontów. Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik tego Wydziału.

- W trakcie realizacji w 2012 r. zadania pn.: „Przebudowa budynku dawnego Internatu na cele mieszkalne w Bytomiu przy ul. Zielnej 25a” zaniechano wyegzekwowania od wykonawcy wniesienia zabezpieczenia roszczeń z tytułu rękojmi za wady i usterki na cały okres gwarancji określony w umowie o zamówienie Nr AR.272.3.20.2011 z dnia 19 grudnia 2011 r. Powyższym naruszono art. 147 w związku z art. 151 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 z późn. zm.). W dniu zawarcia umowy zamawiający wniósł gwarancję ubezpieczeniową usunięcia wad i usterek nr 22/2011-12/2011/KA z dnia 16 grudnia 2011 r. z terminem ważności od 1 września 2012 r. do 15 września 2015 r. W związku z zawarciem w dniu 30 sierpnia 2012 r. aneksu do umowy podstawowej, wydłużeniu uległ termin realizacji zadania z dnia 31 sierpnia 2012 r. do 14 września 2012 r. Protokolarnego odbioru przedmiotu umowy dokonano w dniu 18 września 2012 r., natomiast w umowie ustalono 36 miesięczny okres gwarancji oraz rękojmi liczony od daty odbioru końcowego robót.

W toku prowadzonych czynności kontrolnych wykonawca dostarczył aneks nr 1 do ww. gwarancji ubezpieczeniowej usunięcia wad lub usterek wystawiony w dniu 6 lutego 2013 r. z terminem ważności obowiązującym do 3 października 2015 r.

Nadzór merytoryczny nad realizacją ww. zadania należał do pracowników Wydziału Realizacji Inwestycji i Remontów. Nadzór nad pracownikami w tym zakresie sprawował Naczelnik tego Wydziału.

- W 2012 r. przeprowadzono postępowanie w trybie przetargu nieograniczonego o zamówienie publiczne pn.: „Modernizacja dachu i elewacji frontowej budynku Szkoły Podstawowej nr 5 w Bytomiu – etap I”, w którym w protokole z postępowania o zamówienie podano nieprawidłowo kwotę 374.720,97 zł netto jako wartość zamówienia ustaloną przez zamawiającego, podczas gdy z kosztorysu inwestorskiego sporządzonego dla tej inwestycji na etapie opracowania dokumentacji projektowej wynika, że wartość robót budowlanych przewidzianych do realizacji oszacowano na kwotę 919.620,52 zł netto. Powyższym naruszono postanowienia § 2 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady

*Ministrów z dnia 26 października 2010 r. w sprawie w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (Dz. U. Nr 223, poz. 1458), w związku z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 z późn. zm.). Stosownie do wskazanych postanowień ww. rozporządzenia, protokołów, oprócz informacji, o których mowa w art. 96 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych, zwanej dalej "ustawą", zawiera, w zależności od zastosowanego trybu postępowania, informacje dotyczące: określenia wartości zamówienia, wartości umowy ramowej lub wartości dynamicznego systemu zakupów, wartości zamówienia udzielanego w częściach, wartości zamówień uzupełniających oraz daty i sposobu ich ustalenia. Zgodnie natomiast z przepisem art. 33 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy, wartość zamówienia na roboty budowlane ustala się na podstawie kosztorysu inwestorskiego sporządzanego na etapie opracowania dokumentacji projektowej albo na podstawie planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym, jeżeli przedmiotem zamówienia jest wykonanie robót budowlanych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 1994 r. Nr 89, poz. 414 z późn. zm.).*

*Przyczyną powyższej nieprawidłowości był niewłaściwy przepływ informacji pomiędzy Wydziałem Realizacji Inwestycji i Remontów, do którego należało przygotowanie procesu inwestycyjnego, w tym ustalenie wartości zamówienia, a Wydziałem Prawnym i Zamówień Publicznych, do zadań którego należało przygotowanie dokumentacji postępowania przy współudziale pracowników ww. Wydziału Realizacji i Remontów.*

#### **Wniosek 1**

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Wydziału Realizacji Inwestycji i Remontów w zakresie przygotowania i realizacji procesów inwestycyjnych, stosownie do art. 32 ust. 1 w związku z art. 33 ust. 1 pkt 1 oraz art. 147 w związku z art. 151 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).

#### **W zakresie realizacji planu finansowego:**

– *W okresie od stycznia do grudnia 2011 r. dokonano wydatków budżetowych, które nie miały pokrycia w planie finansowym jednostki. Naruszono tym przepisy art. 44 ust. 1 pkt 3 i art. 254 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.). Zgodnie z powyższymi przepisami wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokościach ustalonych w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych a dokonywanie wydatków następuje w granicach kwot określonych w planie finansowym, z uwzględnieniem prawidłowo dokonanych przeniesień i zgodnie z planowanym przeznaczeniem, w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.*

*Przekroczenia planu wydatków stwierdzono w jedenastu przypadkach o łącznej wartości 246.157,14 zł, poniesionych w następujących działach, rozdziałach i paragrafach klasyfikacji budżetowej:*

– *Dział 710 – „Działalność usługowa”, rozdział 71014 – „Opracowania geodezyjne i kartograficzne”, § 4210 – „Zakup materiałów i wyposażenia”: plan na dzień 22 marca*

2011 r. wynosił 1.000,00 zł, wykonanie 3.950,00 zł, przekroczenie planu o kwotę 2.950,00 zł;

- Dział 750 – „Administracja publiczna”, rozdział 75023 – „Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)”, § 4410 – „Podróże służbowe krajowe”:

- plan na dzień 12 października 2011 r. wynosił 114.000,00 zł, wykonanie 114.417,87 zł, przekroczenie planu o kwotę 417,87 zł;

- plan na dzień 13 października 2011 r. wynosił 114.000,00 zł, wykonanie 115.259,66 zł, przekroczenie planu o kwotę 1.259,66 zł;

- plan na dzień 14 października 2011 r. wynosił 114.000,00 zł, wykonanie 115.723,92 zł, przekroczenie planu o kwotę 1.723,92 zł;

- plan na dzień 18 października 2011 r. wynosił 114.000,00 zł, wykonanie 116.203,05 zł, przekroczenie planu o kwotę 2.203,05 zł;

- plan na dzień 19 października 2011 r. wynosił 114.000,00 zł, wykonanie 118.230,53 zł, przekroczenie planu o kwotę 4.230,53 zł;

- plan na dzień 20 października 2011 r. wynosił 114.000,00 zł, wykonanie 118.610,53 zł, przekroczenie planu o kwotę 4.610,53 zł;

- plan na dzień 21 października 2011 r. wynosił 114.000,00 zł, wykonanie 119.438,63 zł, przekroczenie planu o kwotę 5.438,63 zł;

- Dział 852 – „Pomoc społeczna”, rozdział 85201 – „Placówki opiekuńczo-wychowawcze”, § 2360 – „Dotacje celowe z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, udzielone w trybie art. 221 ustawy, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego”: plan na dzień 9 lutego 2011 r. wynosił 0,00 zł, wykonanie 32.522,95 zł, przekroczenie planu o kwotę 32.522,95 zł;

- Dział 853 – „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej”, rozdział 85305 – „Żłobki”, § 4280 – „Zakup usług zdrowotnych”: plan na dzień 16 czerwca 2011 r. wynosił 99.200,00 zł, wykonanie 192.000,00 zł, przekroczenie planu o kwotę 92.800,00 zł;

- Dział 900 – „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska”, rozdział 90095 – „Pozostała działalność”, § 6060 – „Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych”: plan na dzień 20 maja 2011 r. wynosił 0,00 zł, wykonanie 98.000,00 zł, przekroczenie planu o kwotę 98.000,00 zł.

Zgodnie z postanowieniami pkt 10 ppkt 1 lit. a, f, k, ppkt 2 oraz ppkt 6 lit a,c-e Instrukcji w sprawie kontroli zarządczej w zakresie kontroli finansowej dotyczącej wydatkowania środków publicznych, dokumentów księgowych, umów oraz ruchu środków trwałych stanowiącej Załącznik Nr 3 do Zarządzenia nr 587 Prezydenta Bytomia z dnia 28 grudnia 2010 r., kontrola dokumentów stanowiących podstawę księgowania przeprowadzana jest pod względem: merytorycznym, formalnym i rachunkowym: kontrola merytoryczna przeprowadzana jest przez właściwą komórkę organizacyjną urzędu i polega na ustaleniu rzetelności danych, celowości, gospodarności i legalności transakcji, a w szczególności na zbadaniu m.in. czy: transakcja była zgodna z planem finansowym i mieści się w nim. Podpisanie dokumentu przez kierownika komórki organizacyjnej urzędu bądź osobę uprawnioną oznacza ponadto potwierdzenie faktu posiadania środków w planie finansowym w ramach jednostki realizującej budżet. Akceptacji do zapłaty dokumentów księgowych dokonuje Główny Księgowy Urzędu lub osoba upoważniona. Akceptacja do zapłaty oznacza, że: wydatek jest zgodny z planem finansowym i mieści się w nim, Główny Księgowy nie zgłasza zastrzeżeń, w razie ujawnienia nieprawidłowości przez Głównego Księgowego zwraca on dokument pracownikowi właściwemu rzeczowo w celu usunięcia nieprawidłowości. Akceptacja polega na umieszczeniu na dokumencie podpisu Głównego Księgowego Urzędu lub osoby upoważnionej.

Dowody księgowo stanowiące podstawę do dokonania powyższych wydatków, pomimo braku zabezpieczenia środków w planie finansowym, zatwierdzili do zapłaty Główny Księgowy Urzędu Miejskiego oraz Główny Specjalista Biura Głównego Księgowego Urzędu Miejskiego w Bytomiu.

Kontroli merytorycznej ww. wydatków dokonali: Naczelnik Polityki Społecznej, Naczelnik Wydziału Geodezji, Naczelnik Wydziału Edukacji, Kierownik Referatu Inżynierii Komunalnej i Transportu, Kierownik Referatu Ekonomicznego – Wydział Polityki Społecznej, Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego – były Sekretarz Miasta Bytomia.

Zadania w zakresie prowadzenia rachunkowości jednostki, w tym dokonywania wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym wykonywał Główny Księgowy Urzędu Miejskiego w Bytomiu.

### **Wniosek nr 2**

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miejskiego w Bytomiu w zakresie dokonywania wydatków zgodnie z planem finansowym, stosownie do art. 44 ust. 1 pkt 3 oraz art. 254 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 i 69 ust. 1 pkt 3 tej ustawy.

### **W zakresie podatku od nieruchomości:**

- W latach 2009 - 2012 nieprawidłowo przeprowadzono czynności sprawdzające wobec podatników o numerach kont: 1/1034, 20/212200, 5/2001137, będących dzierżawcami nieruchomości stanowiących własność Miasta Bytom celem ustalenia stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami. Powyższe skutkowało brakiem opodatkowania wszystkich budowli związanych z prowadzoną przez wyżej wymienione podmioty działalnością gospodarczą. Powyższe było niezgodne z art. 272 pkt 3 oraz art. 274 a § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2012 r. poz. 749 z późn. zm.) w związku z art. 1a ust. 1 pkt 2, art. 2 ust. 1 pkt 3 i art. 3 ust. 1 pkt 4 lit. a ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 121, poz. 844 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613 z późn. zm.).

Wskutek nieprawidłowego przeprowadzenia czynności sprawdzających:

- podatnik oznaczony nr 1/1034 dzierżawiący na podstawie umowy z dnia 26 listopada 2009 r. działki gruntu o nr 2727/25, 1087/23, 2653/23, 2655/24, 2651/14, 2659/27 o pow. łącznej 9.885,00 m<sup>2</sup> położone w Bytomiu z przeznaczeniem na zorganizowanie zaplecza kontenerowego, dla biura budowy autostrady A1, w związku z realizacją zadania pn. „Budowa Autostrady A1 na odcinku Piekary Śląskie (bez węzła) – Maciejów (bez węzła) od km 490+427 do 510+530”, w składanych deklaracjach w sprawie podatku od nieruchomości za lata 2009 - 2012 deklarował do opodatkowania jedynie powierzchnię gruntów jako związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Zgodnie natomiast z wydrukiem z ortofotomapy wygenerowanym z Internetowego Serwera Danych Przestrzennych (ostatnia aktualizacja wg stanu na 2011 r.) część ww. nieruchomości została zajęta pod kontenery stanowiące tzw. tymczasowe zaplecze.

W toku prowadzonych czynności kontrolnych organ podatkowy wdrożył postępowanie w celu prawidłowego określenia wysokości zobowiązania podatkowego począwszy od grudnia 2009 r. Pismem z dnia 7 lutego 2013 r. wezwano podatnika do złożenia skorygowanych deklaracji na podatek od nieruchomości, uwzględniających w podstawie

opodatkowania wartość budowli (kontenerów) usytuowanych na dzierzawionym od Gminy gruncie.

- podatnik oznaczony nr 20/212200 dzierzawiący na podstawie umowy z dnia 15 października 2010 r. część działki o nr 213/41 oraz działki o nr 43 i nr 44 o łącznej pow. 2.300 m<sup>2</sup>, położone w Bytomiu, z przeznaczeniem na parking strzeżony, w złożonej w 2010 r. informacji w sprawie podatku od nieruchomości wykazał do opodatkowania ww. grunt jako związany z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz budowle, na które składało się: oświetlenie oraz ogrodzenie o wartości 1.500,00 zł. Organ podatkowy wymiarem podatku za lata 2010 - 2012 objął grunty oraz zadeklarowaną wartość budowli. Zgodnie natomiast z protokołem przekazania wydzierżawionej nieruchomości sporządzonym w dniu 15 października 2010 r. nieruchomość była zabudowana również „budynkiem portierni, budynkiem stróżówki oraz wiatami garażowym, ogrodzona i zagospodarowana jako parking strzeżony”.

W dniu 12 lutego 2013 r., tj. w toku prowadzonych czynności kontrolnych podatnik złożył oświadczenie, w którym zeznał, że dzierzawiona od Gminy Bytom nieruchomość zabudowana jest budynkami o konstrukcji blaszanej, nietrwale związanymi z gruntem, tj. budynkiem portierni, budynkiem stróżówki i wiatą garażową. Nieruchomość posiada oświetlenie i jest ogrodzona. Według oświadczenia podatnika łączna wartość wszystkich budowli wynosi 2.500,00 zł. W dniu 14 lutego 2013 r. zgodnie z oświadczeniem podatnika organ podatkowy skorygował decyzje ustalające podatek od nieruchomości, przyjmując do podstawy opodatkowania budowle o wartości 2.500 zł, w wyniku czego dokonano przypisu wymiaru podatku za lata 2010-2013 w łącznej kwocie 63,00 zł.

- podatnik oznaczony nr 5/501137 dzierzawiący na podstawie umowy z 23 lutego 2011 r. część działki o nr 1910/23 położonej w Bytomiu o łącznej powierzchni 1483,50 m<sup>2</sup> ogrodzonej, na którą składały się: 282,50 m<sup>2</sup> powierzchni zabudowanej budynkiem oraz 1201 m<sup>2</sup> powierzchni stanowiącej teren zielony i w części plac utwardzony, z przeznaczeniem na cele działalności gospodarczej, tj. poligraficzno-introligatorskiej, w złożonym zeznaniu podatkowym - wykaz nieruchomości z 2000 r. (brak aktualizacji danych przez podatnika w zakresie przedmiotu opodatkowania w związku z ww. umową dzierżawy) zgłosił do opodatkowania: grunty związane z prowadzoną działalnością gospodarczą w obmiarze – 1483,50 m<sup>2</sup> oraz powierzchnię budynków w obmiarze – 226,53 m<sup>2</sup>. Powyższe dane stanowiły dla organu podatkowego podstawę do dokonania wymiaru podatku od nieruchomości za lata 2011-2012. Natomiast budowle (plac utwardzony, ogrodzenie) nie zostały opodatkowane, a takie wynikały z treści umowy dzierżawy oraz wydruku z ortofotomapy wygenerowanego z Internetowego Serwera Danych Przestrzennych (ostatnia aktualizacja wg stanu na 2011 r.).

W dniu 7 lutego 2013 r., tj. w toku prowadzonych czynności kontrolnych podatnik złożył Informację o nieruchomościach i obiektach budowlanych, w której zeznał do opodatkowania podatkiem od nieruchomości oprócz budynku i gruntu również budowle o łącznej wartości 2.800,00 zł, w tym:

- 800,00 zł dotyczące ogrodzenia i utwardzonego placu od 1 stycznia 2011 r.,
- 600,00 zł dotyczące wiaty wybudowanej w grudniu 2011 r.,
- 1.400,00 zł dotyczące garażu wybudowanego w sierpniu 2012 r.

Na podstawie złożonej informacji organ podatkowy w dniu 14 lutego 2013 r. skorygował decyzje ustalające podatek od dzierzawionej nieruchomości i konsekwencją czego dokonał przypisu wymiaru podatku za lata 2011 - 2013 w łącznej wysokości 109,00 zł.

- W latach 2009 - 2011 nieprawidłowo ustalano wysokość podatku od nieruchomości, dzierżawionych z przeznaczeniem na cele działalności gospodarczej, poprzez dokonanie wymiaru podatku począwszy od miesiąca, w którym zaistniała okoliczność uzasadniająca powstanie obowiązku podatkowego, to jest z pierwszym dniem faktycznego rozpoczęcia dzierżawy nieruchomości, zgodnie z zawartymi umowami. Stosownie do art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 121, poz. 844 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613 z późn. zm.) obowiązek podatkowy powstaje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstały okoliczności uzasadniające powstanie tego obowiązku. Powyższe dotyczyło:

- podatnika oznaczonego nr 7/2455, dzierżawiącego na podstawie umowy z dnia 7 grudnia 2009 r. od Miasta Bytom część działki o nr 1023/13 o pow. 759 m<sup>2</sup> położonej w Bytomiu, z okresem dzierżawy określonym na czas nieoznaczony począwszy od 1 grudnia 2009 r., dla którego organ podatkowy dokonał wymiaru podatku od nieruchomości łącznie z miesiącem grudniem 2009 r.;
- podatnika oznaczonego nr 2/12, dzierżawiącego na podstawie umowy z dnia 10 lutego 2011 r. część gruntu na działkach o nr 6651/607 i 7964/7739 o pow. 1110 m<sup>2</sup>, położonego w Bytomiu, z okresem dzierżawy określonym na czas oznaczony począwszy od 1 lutego 2011 r. do 31 stycznia 2014 r., dla którego organ podatkowy dokonał wymiaru podatku od nieruchomości łącznie z miesiącem lutym 2011 r.;
- podatnika oznaczonego nr 2/212128, dzierżawiącego na podstawie umowy z dnia 26 marca 2010 r. część gruntu (niezabudowanego) na działkach o nr 7964/7739 i 7965/7739 o pow. 600 m<sup>2</sup>, położonego w Bytomiu, z okresem dzierżawy określonym na czas nieoznaczony począwszy od 1 kwietnia 2010 r., dla którego organ podatkowy dokonał wymiaru podatku od nieruchomości łącznie z miesiącem kwietniem 2010 r.;

Powyższe dotyczyło także podatnika oznaczonego nr 1/764, dzierżawiącego na podstawie umowy z dnia 20 kwietnia 2011 r. nieruchomości gruntowe oznaczone jako działki nr: 116/108, 115/108, 286/25, 263/24, 261/23, 259/22, 257/17, 255/116, 253/13, 251/12, 249/9, 247/8, 245/7, 243/3, 241/1 oraz części działek o nr: 117/108, 234/103, 123/100, 124/99 o pow. 3737 m<sup>2</sup> położone w Bytomiu, z okresem dzierżawy wyznaczonym na czas oznaczony obowiązujący od 1 kwietnia 2011 r. do 31 marca 2014 r. Podatnik w złożonej deklaracji w sprawie podatku od nieruchomości zadeklarował powierzchnię ww. gruntów jako związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą począwszy od miesiąca kwietnia 2011 r., organ podatkowy zaś ze swojej strony nie wniósł uwag w zakresie zadeklarowanej kwoty podatku.

Zgodnie z art. 274 § 1 ww. ustawy w razie stwierdzenia, że deklaracja zawiera błędy rachunkowe lub inne oczywiste omyłki bądź, że wypełniono ją niezgodnie z ustalonymi wymaganiami, w zależności od charakteru i zakresu uchybień organ podatkowy odpowiednio koryguje deklarację, dokonując stosownych poprawek lub uzupełnień, jeżeli zmiana wysokości zobowiązania podatkowego, kwoty nadpłaty, kwoty zwrotu podatku lub wysokości straty w wyniku tej korekty nie przekracza kwoty 1.000 zł bądź zwraca się do składającego deklarację o jej skorygowanie oraz złożenie niezbędnych wyjaśnień, wskazując przyczyny, z powodu których informacje zawarte w deklaracji podaje się w wątpliwość.

Zadania w zakresie wymiaru podatku od nieruchomości wykonywali pracownicy Wydziału Podatków i Opłat Lokalnych, pod nadzorem Naczelnika tegoż Wydziału.

### **Wniosek nr 3**

Prawidłowo ustalić wysokość zobowiązania podatkowego w podatku od nieruchomości wobec podatników o numerach kont 7/2455, 2/12, 2/212128 oraz 1/764, mając na uwadze art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613 z późn. zm.) stosownie do postanowień art. 274 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749 z późn. zm.).

### **Wniosek nr 4**

Przeanalizować prawidłowość opodatkowania nieruchomości będących w posiadaniu podatnika o numerze konta 1/1034 od roku 2009, mając na uwadze art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613 z późn. zm.) oraz art. 274a § 2 i art. 272 pkt 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749 z późn. zm.). W przypadku stwierdzenia niezgodności deklaracji ze stanem faktycznym wszcząć wobec ww. podatnika postępowanie podatkowe w trybie art. 165 § 1 ww. ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa celem ustalenia prawidłowego wymiaru podatku.

### **Wniosek nr 5**

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Wydziału Podatków i Opłat Lokalnych w zakresie weryfikacji danych deklarowanych do opodatkowania przez podatników podatku od nieruchomości oraz w zakresie prawidłowego dokonywania wymiaru tego podatku, stosownie do art. 274a § 2 i art. 272 pkt 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749 z późn. zm.) oraz art. 1a ust. 1 pkt 2, art. 2 ust. 1 pkt 3, art. 3 ust. 1 pkt 4 lit. a i art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).

### **W zakresie dochodów z tytułu dzierżawy nieruchomości:**

- *W roku 2012 zaniechano dokonania waloryzacji czynszu dzierżawnego o wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych, naruszając postanowienia umów dzierżawy. Zgodnie z postanowieniami umów, czynsz podlegać miał waloryzacji wówczas, gdy suma wskaźników wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych zgodnie z obwieszczeniem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za kolejne lata począwszy od 2007 r. przekroczy poziom 4%, waloryzacja nastąpi od dnia 1 stycznia danego roku kalendarzowego o sumę tych wskaźników.*

*Zgodnie z obwieszczeniem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 13 stycznia 2012 r. w sprawie średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w 2011 r. (M.P. z dnia 25 stycznia 2012 r. poz. 23) średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych za rok 2011 wyniósł 4,3%.*

*Powyższe było niezgodne z art. 42 ust. 5 (z mocą obowiązującą od 11 lutego 2012 r.) oraz z art. 254 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.). Stosownie do ww. przepisu art. 42 ust. 5 jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym*



mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania. Zgodnie natomiast z art. 254 pkt 1 ww. ustawy ustalanie, pobieranie i odprowadzanie dochodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego następuje na zasadach i w terminach wynikających z obowiązujących przepisów.

Powyższe dotyczyło dziewięciu niżej wymienionych umów dzierżawy, tj.:

- umowy z dnia 23 lutego 2011 r. zawartej na czas nieoznaczony, która obowiązuje od dnia 1 stycznia 2011 r., powodując zaniżenie czynszu w łącznej kwocie 315,56 zł;
- umowy z dnia 26 listopada 2009 r. obowiązującej od 15 października 2009 r. do czasu realizacji inwestycji, jednak nie dłużej niż do dnia 30 września 2012 r., powodując zaniżenie czynszu w łącznej kwocie 3.999,60 zł;
- umowy z dnia 12 września 2011 r. na czas od 1 października 2011 r. do czasu sprzedaży, jednak nie dłużej niż do dnia 30 września 2012 r., powodując zaniżenie czynszu w kwocie 21,93 zł;
- z dnia 2 lipca 2008 r. na czas nie oznaczony od 1 stycznia 2008 r., umowa rozwiązana została z dniem 31 lipca 2012r., co potwierdza protokół z dnia nieruchomości z dnia 31 lipca 2012 r. powodując zaniżenie czynszu w łącznej kwocie 678,65 zł;
- z dnia 18 stycznia 2010 r. na czas oznaczony z terminem obowiązywania od 25 maja 2009 r. do 24 kwietnia 2012 r., powodując zaniżenie czynszu w łącznej kwocie 12,93 zł;
- z dnia 14 listopada 2007 r. na czas oznaczony z terminem obowiązywania od 1 lipca 2007 r. do 30 czerwca 2012 r., powodując zaniżenie czynszu w łącznej kwocie 21,90 zł;
- z dnia 15 stycznia 2008 r. z terminem obowiązywania od 1 lipca 2007 r. do 30 czerwca 2012 r., powodując zaniżenie czynszu w łącznej kwocie 8,12 zł;
- z dnia 18 kwietnia 2008 r. na czas nieoznaczony z terminem obowiązywania od dnia 2 maja 2008 r., rozwiązanej z dniem 31 lipca 2012 r., powodując zaniżenie czynszu w łącznej kwocie 1.099,51 zł;
- z dnia 24 lutego 1992 r. (umowa obowiązywała do lutego 2012 r.), powodując zaniżenie czynszu w łącznej kwocie 108,16 zł.

W toku kontroli przedłożono pisma z dnia: 23 i 28 stycznia 2013 r., 4 lutego 2013 r. wystawione na ww. dzierżawców o dokonaniu waloryzacji czynszu dzierżawnego za 2012 r. zgodnie z postanowieniami ww. umów.

Zadania w zakresie realizacji ww. umów dzierżawy w tym waloryzacji czynszu należały do Głównego Specjalisty Wydziału Obrotu Nieruchomościami, nad którym nadzór sprawował Naczelnik ww. Wydziału.

#### **Wniosek nr 6**

Dokonać analizy pozostałych umów dzierżawy gruntu pod kątem prawidłowości ustalenia waloryzacji czynszu dzierżawnego, zgodnie z postanowieniami umów, mając na uwadze art. 42 ust. 5, art. 254 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).

#### **Wniosek nr 7**

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Wydziału Obrotu Nieruchomościami w zakresie prawidłowej realizacji umów dzierżawy, zgodnie z art. 42 ust. 5, art. 254 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy.

– W umowie dzierżawy gruntu zawartej dnia 20 kwietnia 2011 r. zaniechano wskazania powierzchni gruntu w części przeznaczonej na prowadzenie ogródka kawiarnianego oraz zaniechano ustalenia stawki czynszu właściwej dla gruntu zajętego na taką działalność gospodarczą. Zgodnie z postanowieniami ww. umowy dzierżawy Wyzierzawiający oddał w dzierżawę Dzierżawcy nieruchomości stanowiące własność Gminy Bytom, obejmujące działki oznaczone numerem: 116/118, 115/108, 286/25, 263/24, 261/23, 259/22, 257/17, 255/116 253/13, 251/12, 249/9, 247/8, 245/7, 243/3, 241/1 oraz część działek gruntu o numerach: 117/108, 234/103, 123/100, 124/99, położone w Bytomiu przy ul. Kościuszki o łącznej powierzchni 3.737 m<sup>2</sup>, z przeznaczeniem na poprawę zagospodarowania nieruchomości Centrum Handlowego, w tym pod ogródek kawiarniany dla klientów Centrum zlokalizowany w miejscu zaznaczonym kolorem zielonym na załączonej mapie terenu. Mapa o której mowa powyżej stanowi integralną część umowy dzierżawy. Czynsz za dzierżawę całej powierzchni gruntu ustalony został według stawki właściwej dla dzierżawy nieruchomości z przeznaczeniem na poprawę zagospodarowania nieruchomości dzierżawcy wynoszącej rocznie 0,05 zł netto za 1m<sup>2</sup>.

Zgodnie postanowieniami § 1 pkt 1 lit. e Zarządzenia Prezydenta Miasta Bytomia Nr 93 z dnia 23 kwietnia 2007 r. w sprawie ustalenia stawek czynszu za dzierżawę nieruchomości zabudowanych i niezabudowanych stanowiących własność Skarbu Państwa lub Gminy położonych na terenie miasta Bytomia, stawki czynszu dzierżawnego nieruchomości wydzierżawionych na prowadzenie działalności w formie letnich kawiarenek usytuowanych poza pasem drogowym ustala się w wysokości 10 zł/m<sup>2</sup> powierzchni miesięcznie.

Zgodnie z postanowieniami § 1 pkt 1 lit. e Zarządzenia Prezydenta Bytomia Nr 616 z dnia 27 grudnia 2011 r. w sprawie zmiany ww. Zarządzenia, stawki czynszu dzierżawnego nieruchomości wydzierżawionych na prowadzenie działalności w formie letnich kawiarenek usytuowanych poza pasem drogowym ustala się w wysokości 11,50 zł/m<sup>2</sup> powierzchni miesięcznie.

Powyższe było niezgodne z przepisami art. 12 w związku z art. 25 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm.), stosownie do których, organy działające za jednostkę samorządu terytorialnego, są zobowiązane do gospodarowania nieruchomościami w sposób zgodny z zasadami prawidłowej gospodarki.

Ponadto naruszono art. 254 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.). Ustalanie, pobieranie i odprowadzanie dochodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego następuje na zasadach i w terminach wynikających z obowiązujących przepisów.

Z wyjaśnień udzielonych w trakcie kontroli przez pracowników Wydziału Obrotu Nieruchomościami wynika, że powierzchnia gruntu, która może być wykorzystywana przez dzierżawcę na prowadzenie letniego ogródka kawiarnianego wynosi 35 m<sup>2</sup>.

Umowę dzierżawy w imieniu Miasta Bytomia podpisał p. Marian Maciejczyk – były Zastępca Prezydenta Miasta oraz Naczelnik Wydziału Obrotu Nieruchomościami.

Zadania w zakresie przygotowania przedmiotowej umowy dzierżawy należały do Głównego Specjalisty Wydziału Obrotu Nieruchomościami, nad którym nadzór sprawował Naczelnik tego Wydziału.

### **Wniosek nr 8**

Podjąć działania mające na celu ustalenie powierzchni gruntu w części zajętej na prowadzenie letniego ogródka kawiarnianego, o którym mowa w umowie dzierżawy z dnia 20 kwietnia 2011 r. oraz ustalenie właściwej stawki czynszu dla gruntów przeznaczonych na prowadzenie takiej działalności, stosownie do

postanowień Zarządzenia Prezydenta Miasta Bytomia Nr 93 z dnia 23 kwietnia 2007 r. w sprawie ustalenia stawek czynszu za dzierżawę nieruchomości zabudowanych i niezabudowanych stanowiących własność Skarbu Państwa lub Gminy położonych na terenie miasta Bytomia oraz Zarządzenia Prezydenta Bytomia Nr 616 z dnia 27 grudnia 2011 r. w sprawie zmiany ww. Zarządzenia, mając na uwadze art. 12 w związku z art. 25 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm.) oraz art. 42 ust. 5 i art. 254 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).

### **W zakresie ulg w spłacie należności cywilnoprawnych**

– *W latach 2011 - 2012 przy udzielaniu ulg w formie rozłożenia na raty należności cywilnoprawnych z tytułu zwrotu bonifikat od ceny lokalu mieszkalnego, nieprawidłowo naliczono odsetki za zwłokę w zapłacie należności, w sposób niezgodny z postanowieniami Uchwały Rady Miejskiej w Bytomiu Nr LVIII/835/10 z dnia 24 lutego 2010 r. w sprawie określenia zasad i trybu umarzania, odraczania lub rozkładania na raty należności pieniężnych o charakterze cywilnoprawnym miasta Bytom oraz jednostek podległych, warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga będzie stanowić pomoc publiczną oraz wskazania organów uprawnionych do udzielania przedmiotowych ulg.*

*Zgodnie z postanowieniami § 8 pkt 2 w związku § 4 ww. Uchwały Rady Miejskiej, od wierzytelności, której termin zapłaty odroczone lub rozłożone na raty, nie pobiera się odsetek za zwłokę za okres od daty wydania oświadczenia woli organu uprawnionego, do upływu terminu lub terminów zapłaty.*

*Powyższe dotyczy sześciu niżej wymienionych pism, którymi uprawniony organ wyraził zgodę na rozłożenie zaległej należności na raty, dla dłużników o numerach kart kontowych, tj.:*

✓ 036339 – odsetki obliczono na dzień 31 maja 2011 r. natomiast wyrażenie oświadczenia woli nastąpiło pismem nr AN.71450-61-14/10 z dnia 2 czerwca 2011 r., odsetki zaniżono o kwotę 46,02 zł, ;

✓ 035094 odsetki obliczono na dzień 17 marca 2011 r. natomiast wyrażenie oświadczenia woli nastąpiło pismem nr AN.71450A-108/08 z dnia 23 marca 2011 r., odsetki zaniżono o kwotę 159,95 zł;

✓ 033277 odsetki obliczono na dzień 1 lutego 2011 r. natomiast wyrażenie oświadczenia woli nastąpiło pismem nr AN.7145A-157/08 z dnia 15 luty 2011 r. odsetki zaniżono o kwotę 524,46 zł;

✓ 101464 odsetki obliczono na dzień 9 grudnia 2011 r. natomiast wyrażenie oświadczenia woli nastąpiło pismem nr AN.71450-61-50/10 z dnia 14 grudnia 2011 r. odsetki zaniżono o kwotę 45,60 zł;

✓ 403317 odsetki obliczono na dzień 14 września 2012 r. natomiast wyrażenie oświadczenia woli nastąpiło pismem nr AN.6840.11.4.2011 z dnia 18 września 2012 r.; odsetki zaniżono o kwotę 21,91 zł;

✓ 025572 odsetki obliczono na dzień 28 listopada 2012 r. natomiast wyrażenie oświadczenia woli nastąpiło pismem nr AN.71450-61-65/10 z dnia 10 grudnia 2012 r., odsetki zaniżono o kwotę 109,34 zł.

*Powyższe naruszyło art. 42 ust. 5 oraz art. 254 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.). Zgodnie z ww. przepisami,*

*jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania. Ustalanie, pobieranie i odprowadzanie dochodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego następuje na zasadach i w terminach wynikających z obowiązujących przepisów.*

*Zadania w zakresie prowadzenia spraw związanych ze zwrotem bonifikat ze sprzedaży lokalu mieszkalnego nabytego wcześniej od gminy w tym udzielania ulg w spłacie tych należności należały do Podinspektora Wydziału Obrotu Nieruchomościami, nad którym nadzór sprawował Naczelnik tego Wydziału.*

#### **Wniosek nr 9**

Dokonać analizy pism dotyczących rozłożenia na raty należności bonifikaty od pod kątem prawidłowości ustalenia wysokości odsetek za zwłokę kwoty bonifikaty, zgodnie z postanowieniami Uchwały Rady Miejskiej w Bytomiu Nr LVIII/835/10 z dnia 24 lutego 2010 r., mając na uwadze art. 42 ust. 5, art. 254 oraz art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).

#### **Wniosek nr 10**

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Wydziału Obrotu Nieruchomościami w zakresie prawidłowego naliczania odsetek za zwłokę od zaległych należności z tytułu zwrotu bonifikaty od ceny lokali mieszkalnych, których termin spłaty rozłożono na raty, zgodnie z postanowieniami Uchwały Rady Miejskiej w Bytomiu Nr LVIII/835/10 z dnia 24 lutego 2010 r., mając na uwadze art. 42 ust. 5, art. 254 oraz art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).

#### **W zakresie informacji o stanie mienia komunalnego:**

– *W informacji o stanie mienia komunalnego wg stanu na 31 grudnia 2011 r. zawarto dane o wartości netto składników majątkowych ewidencjonowanych w Urzędzie Miejskim w Bytomiu niezgodnie z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej majątku trwałego. Naruszono tym art. 267 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).*

*Zgodnie z tym przepisem, informacja o stanie mienia powinna zawierać:*

a) *dane dotyczące przysługujących jednostce samorządu terytorialnego praw własności,*

b) *dane dotyczące:*

- *innych niż własność praw majątkowych, w tym w szczególności o ograniczonych prawach rzeczowych, użytkowaniu wieczystym, wierzytelnościach, udziałach w spółkach, akcjach,*

- *posiadania,*

c) *dane o zmianach w stanie mienia komunalnego, w zakresie określonym w lit. a i b, od dnia złożenia poprzedniej informacji,*

d) *dane o dochodach uzyskanych z tytułu wykonywania prawa własności i innych praw majątkowych oraz z wykonywania posiadania,*

e) *inne dane i informacje o zdarzeniach mających wpływ na stan mienia jednostki samorządu terytorialnego.*

*Nieprawidłowość stwierdzono w zakresie:*

- wartości gruntów – w informacji podano wartość w kwocie 593.600 zł; zgodnie z ewidencją księgową wartość gruntów, stanowiących własność gminy Bytom wynosiła 593.599.840 zł, a wartość prawa użytkowania wieczystego gruntów przysługującego gminie Bytom wynosiła 33.739.821 zł,
- wartości inwestycji rozpoczętych – w informacji podano wartość w kwocie 2.333.366 zł; zgodnie z ewidencją księgową wartość inwestycji (środków trwałych w budowie) wynosiła 7.545.947,60 zł.

*Informację o stanie mienia komunalnego opracowano na podstawie danych przekazanych przez poszczególne wydziały Urzędu Miejskiego w Bytomiu oraz jednostki organizacyjne miasta Bytom. Sporządzając informację o stanie mienia komunalnego, nie porównano danych przekazanych przez komórki organizacyjne z danymi wynikającymi z księgi głównej Urzędu Miejskiego w Bytomiu.*

*Projekt Informacji o stanie mienia komunalnego na dzień 31 grudnia 2011 r. przygotował Inspektor w Biurze Nadzoru Właścicielskiego i Gospodarowania Mieniem. Inspektor bezpośrednio podlegał Kierownikowi Biura Nadzoru Właścicielskiego i Gospodarowania Mieniem.*

#### **Wniosek nr 11**

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miejskiego w Bytomiu, odpowiedzialnymi za opracowanie informacji o stanie mienia komunalnego, w zakresie wykazywania w powyższej informacji prawidłowych danych dotyczących tego mienia, stosownie do art. 267 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).

#### **W zakresie sprzedaży nieruchomości:**

- *Przy sprzedaży w latach 2010 i 2012 nieruchomości w trybie przetargowym ustalono w ogłoszeniach o przetargach ceny wywoławcze nieruchomości, na podstawie nieaktualnych operatów szacunkowych określających wartość tych nieruchomości.*

*Nieprawidłowość stwierdzono w zakresie sprzedaży:*

- *nieruchomości Skarbu Państwa obejmującej działki o numerach: 1248/4, 1301/4, 1305/4, 1616/66, 1232/70, 1233/70, 1319/70, 1618/73, 1101/74, 1096/78, 1095/79, 1264/79, 1089/81, 1087/82, 1088/82, 1515/84, 1513/86. Nieruchomość sprzedano w drodze przetargowej, w trzecim przetargu ustnym nieograniczonym. Wartość nieruchomości określono w operacie szacunkowym z dnia 11 marca 2011 r. na kwotę 3.969.669 zł. Ogłoszenie o pierwszym przetargu opublikowano 3 sierpnia 2011 r., o drugim przetargu - 13 grudnia 2011 r. Ogłoszenie o trzecim przetargu opublikowano 26 kwietnia 2012 r., a cena wywoławcza wynosiła 2.000.000 zł. Przed dniem opublikowania ogłoszenia o trzecim przetargu upłynęło 12 miesięcy od sporządzenia operatu.*
- *lokalu użytkowego w budynku położonym w Bytomiu przy ul. Gliwickiej wraz z udziałem w częściach wspólnych budynku i gruntu działki nr 45. Nieruchomość sprzedano w wyniku drugiego przetargu ustnego nieograniczonego. Wartość tej nieruchomości określono w operacie szacunkowym z dnia 13 października 2008 r. na*

kwotę 314.767 zł. Ogłoszenie o pierwszym przetargu opublikowano 9 grudnia 2009 r. a cenę wywoławczą ustalono na kwotę 315.567 zł. Ogłoszenie o drugim przetargu opublikowano 6 maja 2010 r., a cenę wywoławczą obniżono do kwoty 252.454 zł. Nie potwierdzono aktualności ww. operatów po upływie 12 miesięcy od daty ich sporządzenia.

Naruszono tym art. 67 ust. 2 pkt 1 i pkt 2, art. 39 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 z późn. zm.) w związku z art. 7 i art. 156 ust. 3 i ust. 4 tej ustawy. Zgodnie z art. 67 ust. 2 pkt 1 i pkt 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami, przy sprzedaży nieruchomości w drodze przetargu stosuje się następujące zasady ustalania cen:

- 1) cenę wywoławczą w pierwszym przetargu ustala się w wysokości nie niższej niż wartość nieruchomości;
- 2) cenę wywoławczą w drugim przetargu można ustalić w wysokości niższej niż wartość nieruchomości, jednak nie niższej niż 50% tej wartości.

Zgodnie z art. 39 ust. 2 zdanie drugie ww. ustawy, przy ustalaniu warunków kolejnych przetargów stosuje się zasady obowiązujące przy organizowaniu drugiego przetargu.

Natomiast zgodnie z art. 7 tej ustawy, jeżeli istnieje potrzeba określenia wartości nieruchomości, wartość tę określają rzeczoznawcy majątkowi.

Stosownie do art. 156 ust. 3 i 4 ww. ustawy o gospodarce nieruchomościami, operat szacunkowy może być wykorzystywany do celu, dla którego został sporządzony, przez okres 12 miesięcy od daty jego sporządzenia, chyba że wystąpiły zmiany uwarunkowań prawnych lub istotne zmiany czynników, o których mowa w art. 154. Operat szacunkowy może być wykorzystywany po upływie okresu, o którym mowa w ust. 3, po potwierdzeniu jego aktualności przez rzeczoznawcę majątkowego. Potwierdzenie aktualności operatu następuje przez umieszczenie stosownej klauzuli w operacie szacunkowym przez rzeczoznawcę, który go sporządził.

Zadania w zakresie zbywania nieruchomości wykonywali pracownicy Wydziału Obrotu Nieruchomościami.

### **Wniosek nr 12**

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miejskiego w Bytomiu, wykonującymi zadania dotyczące zbywania nieruchomości, w zakresie ustalania cen wywoławczych nieruchomości w oparciu o aktualne operaty szacunkowe, stosownie do art. 67 ust. 2 pkt 1 i pkt 2, art. 39 ust. 2 oraz art. 7 i art. 156 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).

### **W zakresie rachunkowości:**

- W latach 2010 i 2011 zaliczono wadła, wpłacone w pieniądzu przez uczestników dwóch przetargów na zbycie nieruchomości, do dochodów lat, w których odbyły się przetargi, pomimo że umowy sprzedaży nieruchomości zawarto dopiero w latach następnych.

Nieprawidłowość stwierdzono w zakresie zbycia nieruchomości:

- działek o numerach 4060/25, 1960/25, 1961/25 położonych w Bytomiu – nabywcę wyłoniono w przetargu ustnym nieograniczonym, który odbył się 16 grudnia 2011 r.

Wadium w kwocie 45.000 zł wpłacone przez nabywcę na rachunek sum depozytowych przekazano na rachunek dochodów 19 grudnia 2011 r. Umowę sprzedaży Rep. A Nr 1262/2012 zawarto dnia 31 stycznia 2012 r.

- działki nr 2025/44 położonej w Bytomiu - nabywcę wyłoniono w przetargu ustnym nieograniczonym, który odbył się 25 października 2010 r. Wadium w kwocie 40.000 zł wpłacone przez nabywcę na rachunek sum depozytowych przekazano na rachunek bieżący dochodów 26 października 2010 r. Umowę sprzedaży nieruchomości Rep. A Nr 2896/2011 zawarto dnia 12 maja 2011 r.

Wpłaty na rachunek dochodów zaewidencjonowano na kontach 130 „Rachunek bieżący jednostki” oraz 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych” i zaklasyfikowano do dochodów rozdziału 70005 „Gospodarka gruntami i nieruchomościami”, § 0770 „Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości”.

W związku z powyższym zawyżono dochody poprzednich okresów sprawozdawczych, co miało wpływ na wynik wykonania budżetu za rok 2010 i za rok 2011.

Było to niezgodne z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.), zgodnie z którym jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy.

Ponadto działaniem tym naruszono art. 5 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.) oraz zasady funkcjonowania kont 130, 221 określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 z późn. zm.), a poprzednio w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych (Dz. U. Nr 142, poz. 1020 z późn. zm.).

Zgodnie z ww. art. 5 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych, dochodami publicznymi są dochody ze sprzedaży majątku, rzeczy i praw, niestanowiące przychodów w rozumieniu ust. 1 pkt 4 lit. a i b. Natomiast zgodnie z ww. rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. konto 130 służy do ewidencji stanu środków pieniężnych oraz obrotów na rachunku bankowym z tytułu wydatków i dochodów (wpływów) budżetowych objętych planem finansowym, a konto 221 służy do ewidencji należności jednostek z tytułu dochodów budżetowych.

Przekazania wadium na dochody dokonywano na podstawie pisemnych wniosków o zaliczenie wadium na poczet ceny nabycia i przekazanie na rachunek dochodów, kierowanych przez Naczelnika Wydziału Obrotu Nieruchomościami do Biura Głównego Księgowego Urzędu. Wnioski te były przekazywane po zamknięciu przetargu. Przed przekazaniem wadium na rachunek dochodów nie sprawdzano, czy zostały zawarte umowy zbycia nieruchomości.

### **Wniosek nr 13**

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miejskiego w Bytomiu wykonującymi zadania w zakresie zaliczania wadiów do dochodów miasta z tytułu sprzedaży majątku, rzeczy i praw, stosownie do art. 5 ust. 2 pkt 8 ustawy

z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.) oraz zasad funkcjonowania kont 130, 221 określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

– *W latach 2009 - 2012 w księgach rachunkowych Urzędu Miejskiego w Bytomiu na kontach bilansowych 011 – „Środki trwałe” oraz 800 – „Fundusz jednostki” ujmowano wartość gruntów, wchodzących w skład zasobu nieruchomości Skarbu Państwa, zamiast w ewidencji pozabilansowej. Gminie Bytom nie przysługiwał tytuł prawny uzasadniający zaliczenie tych składników do środków trwałych Gminy Bytom.*

*Było to niezgodne z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.), zgodnie z którym jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy. Naruszono tym również art. 3 ust. 1 pkt 12 i pkt 15 ww. ustawy. Jednocześnie powyższe mienie nie mieści się w definicji mienia, o którym mowa w art. 43 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.). Ponadto, stosownie do zasad funkcjonowania powyższych kont określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 z późn. zm.), konto 011 służy do ewidencji stanu oraz zwiększeń i zmniejszeń wartości początkowej środków trwałych związanych z wykonywaną działalnością jednostki, które nie podlegają ujęciu na kontach: 013, 014, 016 i 017, natomiast konto 800 – „Fundusz jednostki” służy do ewidencji równowartości majątku trwałego i obrotowego jednostki i jego zmian.*

*Wartość ewidencyjna gruntów Skarbu Państwa, ujęta w ewidencji księgowej Urzędu Miejskiego w Bytomiu, wg stanu na koniec 2011 r. wynosiła:*

- 47.300.388 zł - wartość prawa własności gruntów Skarbu Państwa;
- 3.140.876 zł - wartość prawa użytkowania wieczystego przysługującego Skarbowi Państwa na gruntach stanowiących własność gminy Bytom.

*Wartość tych nieruchomości, w łącznej wysokości 50.441.264 zł została uwzględniona w bilansie jednostki Urzędu Miejskiego w Bytomiu sporządzonym wg stanu na 31 grudnia 2011 r. oraz w łącznym bilansie sporządzonym wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 r.*

*Prowadzenie ewidencji księgowej wartości nieruchomości, należących do zasobu nieruchomości Skarbu Państwa na koncie bilansowym Urzędu Miejskiego w Bytomiu 011 – „Środki trwałe” przewidziano w zarządzeniach Prezydenta Bytomia w sprawie polityki i zasad rachunkowości w Urzędzie Miejskim w Bytomiu w zakresie jednostki budżetowej: nr 286 z dnia 11 sierpnia 2008 r. (ze zm.), nr 518 z dnia 28 grudnia 2009 r. (ze zm.), nr 587 z dnia 28 grudnia 2010 r. (ze zm.), nr 615 z dnia 27 grudnia 2011 r. (ze*



zm.) oraz obowiązującym od 1 stycznia 2013 r. zarządzeniu Prezydenta Miasta Bytomia nr 6 z dnia 9 stycznia 2013 r.

Powyższe mienie ewidencjonowano w księgach rachunkowych Urzędu Miejskiego w Bytomiu prowadzonych przez pracowników Biura Głównego Księgowego. Obowiązki i odpowiedzialność za prowadzenie rachunkowości jednostki Urzędu Miejskiego w Bytomiu powierzono Głównemu Księgowemu Urzędu Miejskiego. Nadzór w zakresie spraw prowadzonych przez pracowników Biura Głównego Księgowego sprawował p. Mariusz Konopka – Skarbnik Miasta Bytomia.

Odpowiedzialność za rachunkowość Urzędu Miejskiego w Bytomiu, na podstawie art. 4 ust. 5 ww. ustawy o rachunkowości, ponosili p. Piotr Koj – były Prezydent Miasta Bytomia do dnia 18 czerwca 2012 r., p. Halina Bieda – pełniąca funkcję organów Miasta Bytomia od dnia 28 czerwca 2012 r. do dnia 7 października 2012 r., p. Damian Bartyła – Prezydent Miasta Bytomia od dnia 8 października 2012 r.

#### **Wniosek nr 14**

Wyksięgować z kont bilansowych Urzędu Miejskiego w Bytomiu wartość majątku Skarbu Państwa, mając na uwadze art. 3 ust. 1 pkt 12 i pkt 15, art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330) oraz zasady funkcjonowania kont 011 i 800 ustalone w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289).

#### **Wniosek nr 15**

Ustalić w polityce rachunkowości Urzędu Miejskiego w Bytomiu sposób prowadzenia ewidencji wartości nieruchomości Skarbu Państwa, mając na uwadze art. 3 ust. 1 pkt 12 i pkt 15, art. 4 ust. 1, art. 8 ust. 1 i art. 10 ust. 1 pkt 3, ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330).

- W latach 2009 - 2012 nieprawidłowo prowadzono ewidencję księgową pomocniczą do konta 011 - „Środki trwałe” w zakresie nieruchomości gruntowych. Ewidencję pomocniczą prowadzono w Wydziale Obrotu Nieruchomościami za pomocą programu komputerowego, który nie umożliwiał uzyskiwania czytelnych informacji w odniesieniu do zapisów, dotyczących poszczególnych operacji gospodarczych w zakresie nabycia oraz zbycia gruntów, dokonanych w księgach rachunkowych, poprzez ich wydrukowanie lub przeniesienie na informatyczny nośnik danych. Ponadto, stosowany program komputerowy nie został wskazany i opisany w polityce rachunkowości Urzędu Miejskiego w Bytomiu. Naruszono tym art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. b i c, art. 16 ust. 1 oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 13 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.) oraz zasady funkcjonowania konta 011 określone w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych (Dz. U.

Nr 142, poz. 1020 z późn. zm.) a następnie w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 z późn. zm.).

Ewidencja mienia prowadzona przez pracowników Wydziału Obrotu Nieruchomościami nie stanowiła ewidencji księgowej w myśl ww. przepisów.

Zgodnie z art. 16 ust. 1 ww. ustawy o rachunkowości, konta ksiąg pomocniczych zawierają zapisy będące uszczegółowieniem i uzupełnieniem zapisów kont księgi głównej. Prowadzi się je w ujęciu systematycznym jako wyodrębniony system ksiąg, kartotek (zbiorów kont), komputerowych zbiorów danych, uzgodniony z saldami i zapisami na kontach księgi głównej. Stosownie do art. 17 ust. 1 pkt 1 tej ustawy, konta ksiąg pomocniczych prowadzi się w szczególności dla środków trwałych, w tym także środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych oraz dokonywanych od nich odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych. Zgodnie z art. 13 ust. 2 i ust. 3 tej ustawy, przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera za równoważne z nimi uważa się odpowiednio zasoby informacyjne rachunkowości, zorganizowane w formie oddzielnych komputerowych zbiorów danych, bazy danych lub wyodrębnionych jej części, bez względu na miejsce ich powstania i przechowywania. Warunkiem utrzymywania zasobów informacyjnych systemu rachunkowości w formie określonej w ust. 2 jest posiadanie przez jednostkę oprogramowania umożliwiającego uzyskiwanie czytelnych informacji w odniesieniu do zapisów dokonanych w księgach rachunkowych, poprzez ich wydrukowanie lub przeniesienie na informatyczny nośnik danych.

Stosownie do art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. b i c ww. ustawy o rachunkowości jednostka powinna posiadać dokumentację opisującą w języku polskim przyjęte przez nią zasady (politykę) rachunkowości, a w szczególności dotyczące sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych, w tym co najmniej:

b) wykazu ksiąg rachunkowych, a przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera - wykazu zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych z określeniem ich struktury, wzajemnych powiązań oraz ich funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych i w procesach przetwarzania danych,

c) opisu systemu przetwarzania danych, a przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera - opisu systemu informatycznego, zawierającego wykaz programów, procedur lub funkcji, w zależności od struktury oprogramowania, wraz z opisem algorytmów i parametrów oraz programowych zasad ochrony danych, w tym w szczególności metod zabezpieczenia dostępu do danych i systemu ich przetwarzania, a ponadto określenie wersji oprogramowania i daty rozpoczęcia jego eksploatacji.

- W latach 2009 - 2012 dokonywano zapisów na koncie 011 – „Środki trwałe” w zakresie operacji gospodarczych dotyczących nabycia i zbycia nieruchomości gruntowych na podstawie zbiorczych zestawień wartości gruntów, w których nie wyszczególniono poszczególnych operacji gospodarczych, powodujących zwiększenia lub zmniejszenia wartości środków trwałych. Naruszono tym art. 20 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.), zgodnie z którym podstawą zapisów mogą być sporządzone przez jednostkę dowody księgowe zbiorcze, służące do dokonania łącznych zapisów zbioru dowodów źródłowych, które muszą być w dowodzie zbiorczym pojedynczo wymienione. Ponadto zgodnie z art. 20 ust. 2 tej ustawy

podstawą zapisów w księgach rachunkowych są dowody księgowe stwierdzające dokonanie operacji gospodarczej.

W powyższych zbiorczych zestawieniach wartości gruntów wskazywano wartości gruntów na dany dzień wg obrębów. Zestawienia te sporządzali pracownicy Wydziału Obrotu Nieruchomościami. Na podstawie tych zestawień w Biurze Głównego Księgowego sporządzano dowody PK, będące podstawą zaewidencjonowania zmniejszeń lub zwiększeń wartości gruntów w poszczególnych obrębach. Na koncie 011 księgowano różnice pomiędzy poprzednią a bieżącą wartością gruntów w danym obrębie.

Odpowiedzialność za zorganizowanie rachunkowości Urzędu Miejskiego w Bytomiu, na podstawie art. 4 ust. 5 ww. ustawy o rachunkowości, ponosili p. Piotr Koj – były Prezydent Miasta Bytomia do dnia 18 czerwca 2012 r., p. Halina Bieda – pełniąca funkcję organów Miasta Bytomia od dnia 28 czerwca 2012 r. do dnia 7 października 2012 r., p. Damian Bartyła – Prezydent Miasta Bytomia od dnia 8 października 2012 r.

Obowiązki i odpowiedzialność za prowadzenie rachunkowości jednostki Urzędu Miejskiego w Bytomiu powierzono Głównemu Księgowemu Urzędowi Miejskiego.

#### **Wniosek nr 16**

Zaprowadzić prawidłową ewidencję księgową pomocniczą do konta 011 – „Środki trwałe” w zakresie nieruchomości gruntowych, stosownie do art. 16 ust. 1, art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330), mając na uwadze art. 13 ust. 2 i ust. 3 tej ustawy i zasady funkcjonowania konta 011 ustalone w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289) oraz opisać w polityce rachunkowości sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych w tym zakresie, mając na uwadze art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. b i lit. c oraz ust. 2 ww. ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

#### **Wniosek Nr 17**

Dokonywać zapisów księgowych na koncie 011 wyłącznie na podstawie dowodów księgowych zgodnych z art. 20 ust. 2, a w przypadku stosowania dowodów zbiorczych z art. 20 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330).

- W latach 2011 - 2012 nie ujmowano w księgach rachunkowych jednostki Urzędu Miejskiego, należności z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na koncie 221 – „Należności z tytułu dochodów budżetowych”. Wpłaty tych należności ujmowane były bezpośrednio na stronie Ma konta 720 – „Przychody z tytułu dochodów budżetowych” w korespondencji z kontem 130 – „Rachunek bieżący jednostki”. Ponadto stwierdzono, że nie prowadzono ewidencji analitycznej według podmiotów, którym wydano zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych z uwzględnieniem przypisu, wpłat i należności. Powyższe było niezgodne z art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.) oraz z zasadami funkcjonowania konta 221, określonymi w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra

*Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 z późn. zm.). Stosownie do postanowień ww. rozporządzenia konto 221 służy do ewidencji należności jednostek z tytułu dochodów budżetowych. Ewidencja szczegółowa do konta 221 powinna być prowadzona według dłużników i podziałek klasyfikacji budżetowej.*

*Prowadzenie ksiąg rachunkowych w zakresie dochodów niepodatkowych należało do Referatu Księgowości i Windykacji Dochodów Niepodatkowych w Wydziale Księgowości Urzędu. Bezpośredni nadzór w tym zakresie sprawował Kierownik tego Referatu.*

#### **Wniosek nr 18**

Zapewnić dokonywanie na koncie 221 – „Należności z tytułu dochodów budżetowych” przypisu należności z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zaprowadzić ewidencję analityczną według podmiotów, którym wydano zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych z uwzględnieniem przypisu, wpłat i należności stosownie do art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330) oraz postanowień załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289) w zakresie funkcjonowania ww. konta.

#### **W zakresie udzielonych dotacji:**

- *Przyjęto jako prawidłowe sprawozdania złożone przez Bytomskie Centrum Kultury z wykorzystania dotacji podmiotowej przekazanej na finansowanie działalności statutowej w roku 2011 i 2012 pomimo, że ze złożonych sprawozdań nie wynikało w jaki sposób wykorzystano dotację i czy dotacja została wykorzystana w całości. W powyższych sprawozdaniach podano jedynie ogólną kwotę przekazanych w roku 2011 i roku 2012 dotacji podmiotowych oraz łączne koszty poniesione zarówno z dotacji jak i przychodów własnych. Ponadto, sprawozdanie z wykorzystania dotacji za rok 2012 zostało złożone w dniu 2 lutego 2013 r., tj. po terminie ustalonym przez organ udzielający dotacji. Zgodnie z art. 126 i art. 251 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.), dotacje są to podlegające szczególnym zasadom rozliczenia środki z budżetu państwa, budżetu jednostek samorządu terytorialnego oraz z państwowych funduszy celowych przeznaczone na podstawie przywołanej ustawy, odrębnych ustaw lub umów międzynarodowych, na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań publicznych. Dotacje udzielone z budżetu jednostki samorządu terytorialnego w części niewykorzystanej do końca roku budżetowego podlegały zwrotowi do budżetu tej jednostki w terminie do dnia 31 stycznia następnego roku.*

*Termin i sposób rozliczenia dotacji podmiotowych określono w pisemnych umowach o udzielenie dotacji. Zgodnie z postanowieniami ww. umów Bytomskie Centrum Kultury zobowiązane było do przedłożenia w terminie do dnia 20 stycznia 2012 r. rozliczenia z wykorzystania dotacji za rok 2011 oraz w terminie do dnia 21 stycznia 2013 r. rozliczenia z wykorzystania dotacji za rok 2012 w formie pisemnego sprawozdania (rachunkowo- finansowego z opisem oraz z działalności merytorycznej). Jednocześnie w umowach nie określono szczegółowo wymagań w zakresie złożenia informacji o wykorzystaniu przekazanych dotacji podmiotowych.*

*W roku 2012 dla Bytomskiego Centrum Kultury przekazano dotacje podmiotowe w łącznej wysokości 2.515.410 zł. W roku 2011 dla Bytomskiego Centrum Kultury przekazano dotacje podmiotowe w łącznej wysokości 2.493.000 zł.*

*Zadania w zakresie rozliczania dotacji podmiotowych dla instytucji kultury udzielanych z budżetu Miasta, należały do pracowników Wydziału Kultury i Sportu. Bezpośredni nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik tego Wydziału.*

#### **Wniosek nr 19**

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miejskiego w Bytomiu w zakresie kontroli terminowości i prawidłowości składanych przez instytucje kultury rozliczeń z wykorzystania otrzymanych dotacji podmiotowych, mając na uwadze art. 251 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.) oraz art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt. 3 tej ustawy.

#### **Wniosek nr 20**

Podjąć działania w celu uzupełnienia pisemnych procedur określających zasady rozliczania dotacji podmiotowych przez instytucje kultury o sposób przekazywania informacji o wykorzystaniu dotacji, mając na uwadze art. 247 ust. 2 oraz art. 126 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.) oraz art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy.

#### **W zakresie udzielonych poręczeń:**

- *W dniu 2 sierpnia 2012 r. zawarto z ING Bank Śląski S. A. z/s w Katowicach umowę poręczenia spłaty kredytu, zaciągniętego przez Szpital Specjalistyczny nr 1 w Bytomiu, do kwoty 500.000,00 zł, w której nie ustalono terminu obowiązywania poręczenia. W powyższej umowie określono, że umowa pozostanie w mocy do pełnej, bezwarunkowej i ostatecznej spłaty zobowiązań z tytułu umowy kredytu bez wskazania okresu odpowiedzialności poręczyciela.*

*Powyższe było niezgodne z art. 94 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.), zgodnie z którym poręczenia i gwarancje są terminowe i udzielane do określonej kwoty.*

*Prowadzenie spraw związanych z udzielaniem poręczeń należało do zadań pracowników Wydziału Finansowego. Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik tego Wydziału.*

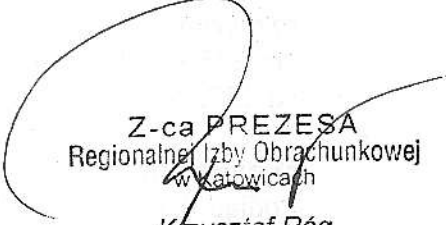
*Umowa poręczenia została zawarta w imieniu Miasta Bytom przez p. Halinę Biedę – Pełniącą Funkcje Organów Miasta Bytom przy kontrasygnacie p. Mariusza Konopki – Skarbnika Miasta Bytomia.*

### **Wniosek nr 21**

Podjąć działania mające na celu uzupełnienie umowy poręczenia kredytu z dnia 2 sierpnia 2012 r. o wskazanie terminu obowiązywania poręczenia, stosownie do art. 94 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).

Stosownie do treści art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1113), sprawozdanie o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych należy przedłożyć Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach, w **terminie 30 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Do wniosków pokontrolnych zawartych w niniejszym wystąpieniu przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń w **zakresie wymienionym w art. 9 ust. 4** ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych. Zastrzeżenia można wnieść do **Kolegium** tutejszej Izby, w **terminie 14 dni** od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego.



Z-ca PREZESA  
Regionalnej Izby Obrachunkowej  
w Katowicach  
Krzysztof Róg